ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Petra Průchy a JUDr. Jana Vyklického v právní věci žalobkyně: **S. G.,** zastoupené Mgr. Davidem Strupkem, advokátem se sídlem Jungmannova 31, Praha 1, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení,** se sídlem Křížová 25, Praha 5 - Smíchov, o přezkoumání rozhodnutí žalované ze dne 30. 11. 2010, č. j. X, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 18. 1. 2012, č. j. 42 Ad 28/2011 – 46,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádnému z účastníků **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Včas podanou kasační stížností napadla žalobkyně (dále též „stěžovatelka“) v záhlaví uvedený rozsudek Krajského soudu v Praze, kterým byla zamítnuta její žaloba proti rozhodnutí žalované ze dne 30. 11. 2010, č. j. X.

Ze správního spisu zjistil krajský soud následující skutečnosti: Stěžovatelka podala dne 4. 3. 2010 žádost o přiznání vdovského důchodu po manželovi J. G., který zemřel dne X. Žalovaná zjistila, že zemřelý manžel stěžovatelky získal v desetiletém období před úmrtím pouze 3 roky a 157 dní pojištění, namísto zákonem č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, požadovaných 5 let pojištění. Žalovaná proto rozhodnutím č. I ze dne 1. 7. 2010 žádost stěžovatelky o vdovský důchod zamítla pro nesplnění podmínek § 49 zákona č. 155/1995 Sb. Námitky, které stěžovatelka proti tomuto rozhodnutí podala, byly zamítnuty rozhodnutím žalované č. I ze dne 30. 11. 2010, č. j. X a napadené rozhodnutí

bylo potvrzeno. Žalovaná konstatovala, že manžel stěžovatelky nebyl poživatelem starobního, plného invalidního nebo částečného invalidního důchodu, ke dni smrti nesplnil podmínku potřebné doby pojištění pro nárok na plný invalidní důchod nebo podmínky nároku na starobní důchod ani nezemřel následkem pracovního úrazu.

Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 31. 10. 2011, č. j. 3 Ads 142/2011 – 36, zrušil předchozí rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 29. 6. 2011, č. j. 42 Ad 28/2011 – 21, pro nepřezkoumatelnost ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s."), a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že krajský soud ve svém rozhodnutí nezdůvodnil, proč nepřisvědčil argumentaci stěžovatelky, že jsou příslušná ustanovení zákona č. 155/1995 Sb. upřesňující podmínky nároku na vdovský důchod v rozporu s ústavním pořádkem a proč tedy nevyhověl návrhu stěžovatelky, aby postupoval podle čl. 95 odst. 2 Ústavy a předložil věc Ústavnímu soudu.

V nyní napadeném rozsudku Krajský soud v Praze předně uvedl, že věcná správnost rozhodnutí žalované nebyla mezi účastníky sporná. Pouze připomenul, že žádost stěžovatelky o vdovský důchod byla zamítnuta pro nesplnění podmínek § 49 zákona č. 155/1995 Sb. Krajský soud se dále zabýval otázkou, zda je třeba uvedená ustanovení zákona č. 155/1995 Sb. předložit Ústavnímu soudu podle čl. 95 odst. 2 Ústavy s tím, že jsou v rozporu s ústavním pořádkem.

Krajský soud konstatoval, že stěžovatelka v žalobě zpochybnila ústavnost konstrukce podmínek vzniku nároku na dávky důchodového pojištění. Zcela konkrétně brojí proti zakotvení podmínky minimální potřebné doby pojištění, při jejímž nesplnění žadateli nevzniká nárok ani na poměrně krácenou důchodovou dávku. Stěžovatelka spatřuje neústavnost stávající právní úpravy zákona č. 155/1995 Sb. v tom, že požadavek na minimální dobu pojištění je v zákoně formulován jako ostrá hranice, kdy v případě jejího nedosažení byť o jediný den nárok žadateli na dávku vůbec nevzniká. Osobě, která získala dobu pojištění o pouhý den či dva delší, vzniká nárok na dávku v plné výši. Takovou konstrukcí se podle stěžovatelky zákonodárce zpronevěřil své ústavní povinnosti vyvážit v systému důchodového pojištění princip rovnosti a zásluhovosti. Ústavně konformním řešením by mohla být např. konstrukce, při níž v případě nedosažení minimální potřebné doby pojištění byla dávka důchodového pojištění přiznána ve výši snížené úměrně tomu, kolik by žadateli z potřebné minimální doby pojištění chybělo.

Krajský soud uvedl, že z čl. 30 Listiny by se na první pohled mohlo zdát, že právo na přiměřené hmotné zabezpečení není ničím dalším podmíněno a že ve smyslu čl. 4 odst. 4 Listiny, podle nějž při výkladu mezí základních práv a svobod musí být šetřena podstata a smysl těchto práv, nelze vznik práva na čerpání dávek hmotného zabezpečení v těchto situacích vyloučit. Tak tomu však není. Z judikatury lze seznat, že Ústavní soud plně akceptuje skutečnost, že systém důchodového pojištění je systémem založeným na pojistných principech. V nálezu ze dne 23. 3. 2010, sp. zn. Pl. ÚS 8/07, Ústavní soud připomněl, že i v oblasti sociálního zabezpečení se při aplikaci pojistného jedná o právní institut pojištění, neboť odráží právní situaci, v níž občan přenáší své riziko za úplatu na jiný subjekt a tento subjekt toto riziko přejímá a je zavázán k určitým plněním. Také v nálezu ze dne 12. 12. 2000, sp. zn. II. ÚS 376/2000, Ústavní soud uvedl, že v případě předpisů sociálního zabezpečení, resp. důchodového pojištění není možné použít

rozšiřující výklad právních předpisů. Nárok na dávku důchodového pojištění je možné přiznat jen tehdy, jsou-li splněny všechny zákonem stanovené podmínky. Rozšiřující výklad zákonných podmínek vzniku nároku by byl v rozporu se zájmy ostatních pojištěnců.

V nálezu ze dne 23. 3. 2010, sp. zn. Pl. ÚS 8/07, jehož se stěžovatelka dovolává, Ústavní soud konstatoval, že z ústavního principu dělby moci (čl. 2 odst. 1 Ústavy), jakož i z ústavního vymezení zákonodárné moci (čl. 15 odst. 1 Ústavy) plyne pro zákonodárce široký prostor pro rozhodování o vztahu výše pojistného na důchodové pojištění a mírou solidarity projevující se v míře nerovnosti mezi výší příjmů, pojistného a důchodů. Zákonodárce přitom nese za důsledky tohoto rozhodování politickou odpovědnost. Dále zde Ústavní soud poukázal na svůj nález ze dne 12. 4. 1995, sp. zn. Pl. ÚS 12/94, kde se uvádí, že každý systém sociálního zabezpečení nese s sebou zvýhodnění nebo znevýhodnění určitých sociálních skupin, podle toho, je-li preferováno spíše hledisko solidarity nebo upřednostňována zásada ekvivalence. Tato úprava je vyhrazena zákonodárci, který nemůže postupovat libovolně, ale při stanovení preferencí musí přihlížet ke sledovaným veřejným hodnotám. V oblasti, která byla předmětem posuzování, jde o oblast ekonomického zákonodárství, má zákonodárce podstatně širší prostor, než v zákonech, které se bezprostředně dotýkají základních lidských práv a svobod.

Podle krajského soudu je tedy zřejmé, že zákonodárce má v oblasti sociálního zabezpečení značnou míru volnosti při volbě konkrétní podoby právní úpravy, přičemž při stanovení jejích základních parametrů může stanovit také další podmínky, které musí být pro přiznání dávky splněny. Tyto omezující podmínky musí plnit pouze kritéria vhodnosti a přiměřenosti, jak byly opakovaně definovány judikaturou Ústavního soudu (srov. nález ze dne 16. 10. 2007, sp. zn. Pl. ÚS 53/04, nález ze dne 6. 6. 2006, sp. zn. Pl. ÚS 42/04, či nález ze dne 21. 3. 2003, sp. zn. Pl. ÚS 15/02). S ohledem na větší volnost zákonodárce v sociální oblasti by problémem byl teprve extrémní nesoulad mezi omezením sociálního práva a veřejným zájmem, kterým je toto omezení zdůvodňováno.

Krajský soud tak má za to, že současný systém důchodového zabezpečení je v podstatě státem provozovaný systém životního pojištění, z nějž se po splnění určených podmínek vyplácí pojistné plnění v podobě opakovaných měsíčních dávek. Jako takový je tento systém principiálně založen na solidaritě, a to solidaritě mezi osobami, které do systému přispívaly, avšak výplaty pojistného plnění se nedožijí, popř. toto plnění pobírají pouze krátkou dobu, s osobami dlouhověkými, které ze systému budou v důchodových dávkách čerpat více, než sami do něj přispěli. K zajištění vyrovnanosti systému je nezbytné provedení náročných pojistně – matematických kalkulací s využitím statistických údajů o průměrné době dožití a věkové struktuře obyvatelstva, jež jsou následně východiskem pro dílčí úpravy parametrů důchodového systému. Jedním z parametrů pojistného systému je vždy i minimální doba pojištění, z níž vyplývá, že dávka bude vyplácena pouze tomu účastníku pojistného systému, který do něj přispíval alespoň určitou dobu. Je výrazem principu zásluhovosti, který k důchodovému pojištění neoddělitelně patří stejně jako konkurující princip mezipříjmové solidarity projevující se nivelizací důchodů. Cílem tohoto omezení je limitovat počet osob, které ze systému budou čerpat více, než do něj přispívaly. Toto opatření je podle soudu pro zajištění finanční stability důchodového systému vhodné a s ohledem na možný rozsah čerpaných dávek není nepřiměřené. Navíc

lze upozornit na to, že pokud by tato hranice stanovena nebyla, mohlo by dojít k extrémnímu zvýhodnění ekonomiky neaktivních nebo málo aktivních účastníků a k diskriminaci osob připívajících do systému dlouhodobě. Stěžovatelkou navrhované proporcionální snížení výše vyplácené dávky podle chybějící doby pojištění sice tuto minimální hranici respektuje, vedlo by však nutně ke snížení vyplácených dávek ostatním účastníkům, jímž vznikl na dávku legitimní nárok s ohledem na mnohonásobně delší dobu účasti v systému. Znamenalo by to oslabení principu zásluhovosti a potřebu předefinovat veškeré parametry systému. Výsledná dávka by navíc mohla klesnout i pod úroveň pomoci nezbytné pro zajištění základních životních podmínek (čl. 30 odst. 2 Listiny), což by bylo zcela proti smyslu systému sociálního zabezpečení. Krajský soudu proto uzavřel, že z povinnosti zákonodárce zajistit přiměřenou výši zabezpečení pro případ úmrtí živitele vyplývá i oprávnění stanovit určitou minimální dobu, po níž muselo být do systému důchodového pojištění přispíváno. Pokud tato hranice není iracionálně vysoká či neproporcionální rozsahu v úvahu přicházejících dávek ze systému, není zde prostor pro derogační zásah Ústavního soudu.

Krajský soud současně připomněl, že stanovení určitých lhůt, jejichž nedodržením dochází k úplné ztrátě práva, je v právním řádu obvyklé a je opakovaně potvrzováno jako ústavně konformní. Typickým případem jsou lhůty procesní v soudním řízení. Jestliže dochází k diametrálně odlišnému zacházení žadatelů o důchod na základě toho, že se jejich doba pojištění liší o jediný den, nepovažuje toto krajský soud za ústavně zpochybnitelné, má-li stanovení minimální hranice trvání pojištění racionální základ (o čemž soud nepochybuje). Jak navíc vyplývá z obsahu spisu, stěžovatelka v takovémto krajním postavení není. Její zemřelý manžel získal z minimální potřebné doby pojištění v trvání pěti let pojištění pouze v délce 3 a necelého půl roku.

Protiústavnost zákonné úpravy spatřovala stěžovatelka i v tom, že diskriminuje osoby žijící v regionech s vysokou nezaměstnaností, popř. příslušníky skupin znevýhodněných na trhu práce, neboť je z doby pojištění vyloučena doba nezaměstnanosti bez ohledu na to, zda a jakým způsobem se nezaměstnaný pokoušel zaměstnání zajistit. Krajský soud konstatoval, že se stěžovatelka v podstatě domáhá určitého zvýhodnění skupiny osob, která je podle reálných zkušeností ve znevýhodněné výchozí pozici. Krajský soud zde znovu připomněl princip zásluhovosti, který je nezbytnou a nezrušitelnou komponentou systému důchodového pojištění. Z tohoto principu plyne, že určité zvýhodnění sob, které fakticky do systému nepřispívaly, je přípustné pouze v omezené míře. Stěžovatelka, resp. její manžel již byli zvýhodněni tím, že zákonodárce v určité omezené míře připouští do potřebné doby pojištění i zápočet tzv. náhradních dob v podobě doby registrace uchazeče o zaměstnání na úřadu práce. S ohledem na riziko zneužití zápočtu náhradních dob (věční studenti, osoby nedostatečně motivované k hledání práce) je v zájmu zachování finanční rovnováhy důchodového systému racionální a přiměřené omezit tento zápočet maximálním limitem. Krajský soud má dále za to, že závisí na rozhodnutí osob žijících v regionech s vyšší nezaměstnaností, zda v takovém regionu setrvají, nebo budou aktivně hledat obživu kdekoli a přestěhují se do jiného regionu, kde jim bude práce nabídnuta. V případě osob na trhu práce skutečně znevýhodněných z důvodů, které ovlivnit nemohou (např. rasové předsudky), pak nepochybně prostor pro pozitivní diskriminaci existuje, soudní moc však není v pozici, aby zákonodárci aktivně určovala, jaká konkrétní opatření za tím účelem přijme. Nelze

předjímat, že takovým opatřením by měla být např. možnost neomezeného započtu doby registrace na úřadu práce. Právě naopak se lze domnívat, že takový přístup by podrýval vlastní motivaci znevýhodněných osob o zlepšení své situace, neumožňoval by odlišení pasivních jedinců od aktivních, avšak neúspěšných a otevíral by již zmíněnou možnost zneužívání systému sociálního zabezpečení k tíži ostatních účastníků. Krajský soud zdůraznil, že řešení přísluší zákonodárci, který je za ně politicky odpovědný. Ústavní soud vystupuje pouze v roli negativního zákonodárce a je zcela mimo jeho možnosti aktivně určovat podobu sociální politiky státu. Ani v tomto případě proto krajský soud neshledal prostor pro předložení věci Ústavnímu soudu podle čl. 95 odst. 2 Ústavy. Na základě uvedeného krajský soud žalobu zamítl jako nedůvodnou ve smyslu § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).

Podanou kasační stížností napadla stěžovatelka rozsudek Krajského soudu v Praze z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Předně uvedla, že podle jejího názoru není dána nepřípustnost kasační stížnosti ve smyslu § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s. Předchozí rozsudek z 29. 6. 2011 byl zrušen pro nepřezkoumatelnost a krajský soud nyní rozhodnou právní otázku – tj. otázku diskriminačního charakteru právní úpravy – řešil poprvé. Nejedná se proto o případ, kdy by tuto právní otázku již Nejvyšší správní soud v dané věci hodnotil, což je případ, na který ustanovení § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s. dopadá.

Stěžovatelka ve správní žalobě odkázala na nález Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 8/07, v němž Ústavní soud konstatoval, že kritériem ústavní konformity je přitom „přiměřenost“ důsledků zvolené konstrukce, kdy na jedné straně limitující korektiv zásluhovosti představuje imperativ (akcesorické i neakcesorické) rovnosti a na straně druhé je potom oním korektivem „přiměřenost“ minimálního hmotného zabezpečení, tedy nejen ve smyslu eliminace chudoby, ale i zajištění důstojné životní úrovně pro nízkopříjmové pojištěnce. Stěžovatelka vyslovila přesvědčení, že v jejím případě je dopad aplikace současné úpravy důchodového systému na sféru jejích oprávněných zájmů zjevně nepřiměřený v důsledku ostré hranice, kdy v případě jejího nedosažení nenásleduje poměrné snižování nároku na vdovský důchod, ale nárok vůbec nevzniká. Stěžovatelka připustila, že určitá vazba mezi dobou pojištění a výší nároku na důchod má svůj význam. Je rovněž evidentní, že při stanovení hranic a rozpětí vždy dochází nutně ke zjednodušení, dokonale spravedlivý systém není možný. Na druhé straně však v současné době – s ohledem na úroveň výpočetní techniky a elektronizaci státní správy – není zase až tak zásadní problém vytvořit složitější způsob kalkulací, který by mnohem věrněji a spravedlivěji odstupňoval např. výši vdovského důchodu v závislosti na míře, o jakou subjekt pojištění potřebné hranice nedosáhl. V případě stěžovatelky je zjednodušení ve formě ostré hranice 5 let extrémní a nepřiměřené.

Stěžovatelka má za to, že právní názor vyjádřený v rozsudku krajského soudu se opírá v zásadě o správná východiska, jejich aplikace na daný případ však není přiléhavá. Stěžovatelka nesouhlasí s tím, že nahrazení ostré hranice minimální doby pojištění odstupňováním, tj. vytvořením určitých pásem, je popřením zásady zásluhovosti. Podle ní je naopak jejím zpřesněním. Osoby pod narýsovanou ostrou hranicí totiž do systému také přispěly, jen v menší míře. Není tedy pravdou, že by vytvořením odstupňovaných pásem byly tyto osoby zvýhodněny, ve skutečnosti by se jednalo o vytvoření mnohem spravedlivější úměry mezi mírou, jakou osoba přispěla do systému, a výší nároku na dávku.

Zásluhový charakter dávky by popřen nebyl. Je třeba také zmínit specifický charakter vdovského důchodu, jehož základním smyslem je poskytnout zabezpečení v případě ztráty živitele v případě úmrtí. V daném případě je totiž vazba minimální doby pojištění a principu zásluhovosti ještě více oslabena, než je tomu v případě starobního důchodu. Živitel totiž obecně může být v době své smrti ještě produktivním, dovršená doba pojištění proto nereflektuje zcela jeho zásluhy na přispívání do systému. Osob pobírajících vdovský důchod je také nepoměrně méně, než v případě důchodu starobního. Navíc v případě vdovského důchodu, kdy je důvodem vzniku nároku náhlá událost (smrt pojištěného), u níž není jisté, kdy nastane a zda nastane za života manžela/manželky (tj. na rozdíl od odchodu do starobního důchodu, který každý předvídá a plánuje, nikdo nepředvídá a neplánuje svoji smrt na konkrétní okamžik), nelze hovořit o tom, že by odstranění hranice minimální doby pojištění mohlo motivovat ke zneužití systému osoby např. méně motivované k hledání zaměstnání, apod.

Stěžovatelka nesouhlasí s názorem krajského soudu, že by proporcionální stanovení výše nároku znamenalo zásadní snížení dávek těm, jejichž živitelé přispívali do systému podstatně déle. Osob, které minimální dobu pojištění splňují, je nepochybně výrazně více, než osob, které na tuto hranici nedosáhly. Případným přiznáním sníženého nároku osobám, jejichž zemřelí živitelé jsou pod hranicí minimální doby pojištění, proto dojde ke snížení dávek ostatních oprávněných zanedbatelným způsobem.

Stěžovatelka dále nesouhlasí s tím, že při započtení doby nezaměstnanosti není náležitě zohledněno, zda a jakým způsobem se nezaměstnaná osoba pokoušela zaměstnání zajistit. Tato skutková okolnost je zpravidla nezávislá na vůli a úsilí jednotlivce a nepřiměřeně diskriminuje např. osoby žijící v regionech s vysokou nezaměstnaností oproti osobám v příznivějším prostředí, ev. příslušníky skupin znevýhodněných na trhu práce. Již nyní zákon o zaměstnanosti odlišuje mezi uchazeči o zaměstnání, u nichž lze dokumentovat snahu zaměstnání získat, a těmi, kteří systém spíše zneužívají či jsou nedbalí. Uvedené rozlišení může být zohledněno i při promítnutí doby nezaměstnanosti do doby důchodového pojištění, aniž by se jednalo o diskriminaci. V takovém případě také nedojde k tomu, čeho se obává krajský soud, a sice že by širší započet doby nezaměstnanosti do doby důchodového pojištění motivoval ke zneužití systému osoby, jako jsou „věční studenti“ či osoby nedbalé při hledání zaměstnání. Rozhodně pak nemůže obstát názor, že občan je povinen migrovat, pokud si chce své důchodové nároky zachovávat. Stěžovatelka se nedomnívá, že „vylidnění“ regionů s vysokou nezaměstnaností je ve veřejném zájmu a v souladu s politikou regionálního rozvoje země. Na základě uvedeného stěžovatelka navrhla, aby Nejvyšší správní soud sám postupoval podle čl. 95 odst. 2 Ústavy a následně napadený rozsudek Krajského soudu v Praze zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Nejvyšší správní soud předně přisvědčil názoru stěžovatelky, že kasační je stížnost nelze považovat za nepřípustnou ve smyslu § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s. Toto ustanovení obecně vyjadřuje nepřípustnost kasačních stížností směřujících proti rozhodnutím soudu vydaným po předchozím zrušení jejich původních rozhodnutí Nejvyšším správním soudem. Tato zásada nepřípustnosti kasačních stížností je prolomena jen v případech, kdy je namítáno, že se soud neřídil závazným právním názorem vysloveným ve zrušujícím rozhodnutí. Ze zákazu opakované kasační stížnosti judikatura Ústavního soudu a

Nejvyššího správního soudu dovodila nad rámec doslovného znění § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s. výjimky, jejichž respektování znamená dodržení smyslu a účelu rozhodování Nejvyššího správního soudu. Dospěla k závěru, že toto ustanovení nelze vztáhnout zejména na případy, kdy Nejvyšší správní soud v předcházejícím zrušujícím rozhodnutí vytkl krajskému soudu procesní pochybení nebo nedostatečně zjištěný skutkový stav, případně nepřezkoumatelnost jeho rozhodnutí. Odmítnutí kasační stížnosti za tohoto procesního stavu by znamenalo odmítnutí věcného přezkumu rozhodnutí z pohledu aplikace hmotného práva (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 3. 2011, č.j. 1 As 79/2009 - 165, publ. pod č. 2365/2011 Sb. NSS.). Právě taková výjimka dopadá na podanou kasační stížnost stěžovatelky, neboť předchozí rozsudek krajského soudu byl zrušen pro nepřezkoumatelnost a krajský soud tedy právní otázku, zda je zákon č. 155/1995 Sb. nutné pro rozpor s ústavním pořádkem předložit Ústavnímu soudu, v nyní napadeném rozsudku řešil poprvé.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek z hlediska uplatněného stížního bodu, jakož i ve smyslu § 109 odst. 3 s. ř. s., a po posouzení věci dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud z odůvodnění napadeného rozsudku shledal, že se Krajský soud v Praze dostatečně podrobně a přesvědčivě vypořádal se zásadní námitkou stěžovatelky o neústavnosti právní úpravy zákona č. 155/1995 Sb. spočívající v tom, že požadavek na minimální dobu pojištění je v zákoně formulován jako ostrá hranice, při jejímž nedosažení byť o jediný den nárok žadateli na dávku vůbec nevzniká. Nejvyšší správní soud se s argumentací krajského soudu plně ztotožnil, a vzhledem k tomu, že stěžovatelka ve své kasační stížnosti v podstatě opakuje své žalobní námitky, současně na výstižné a vyčerpávající odůvodnění rozsudku krajského soudu tímto odkazuje. Nejvyšší správní soud nad rámec argumentace krajského soudu pouze připomíná, že čekací doby jsou tradičním institutem důchodového pojištění. Vyjadřují zájem na tom, aby právní vztah trval určitou dobu a až poté se otevíral nárok na určité plnění. Účelem čekacích dob je tedy zajištění finanční rovnováhy systému: nárok na dávku nevznikne, aniž by účastník do systému v požadované míře přispěl. Jestliže čekací doba stanovená zákonem č. 155/1995 Sb. není iracionálně vysoká či neproporcionální rozsahu v úvahu přicházejících dávek ze systému, je nutno přisvědčit závěru krajského soudu o tom, že ji nelze považovat za ústavně nekonformní.

Co se týče námitky stěžovatelky, že při započtu doby nezaměstnanosti do potřebné doby pojištění by měla být zohledněna skutečnost, že osoba žije v regionu s vyšší nezaměstnaností či že se jedná o osobu na trhu práce znevýhodněnou, přisvědčil Nejvyšší správní soud názoru krajského soudu, že i zde je nutno trvat na zachování principu zásluhovosti. Jestliže již zákon č. 155/1995 Sb. umožňuje v určitém rozsahu započtení doby evidence u úřadu práce jako uchazeče o zaměstnání, lze toto považovat za řešení přiměřené, které však současně chrání systém před jeho zneužitím a motivuje účastníky systému k nalezení zaměstnání.

Nejvyšší správní soud se tedy plně ztotožnil se závěrem Krajského soudu v Praze, že zde nebyl dán důvod k předložení věci Ústavnímu soudu podle čl. 95 odst. 2 Ústavy.

Nejvyšší správní soud závěrem dodává, že ačkoli shledal přípustnost kasační stížnosti s tím, že argumentace stěžovatelky naplnila důvod podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., je současně nutno připomenout, že stěžovatelka v žalobě ani v kasační stížnosti nenamítla nezákonnost správního rozhodnutí, avšak zpochybnila pouze soulad ustanovení zákona č. 155/1995 Sb. upravujících podmínky nároku na vdovský důchod s ústavním pořádkem, konkrétně s Listinou. Za této situace je správní soud oprávněn pouze posoudit, zda lze tuto zákonnou úpravu považovat za ústavně konformní. Jestliže neshledá takové zásadní vady zákonné úpravy, které by jej vedly k závěru o jejím rozporu s ústavním pořádkem, nepřísluší mu již úvahy o tom, zda lze problematiku upravenou těmito ustanoveními případně řešit jiným, vhodnějším způsobem. Správní soudy proto v projednávaném případě nebyly povinny zabývat se detailně úvahami stěžovatelky o tom, zda by jiná právní úprava lépe naplnila princip zásluhovosti v systému pojištění.

Nejvyšší správní soud uzavírá, že napadený rozsudek Krajského soudu v Praze netrpí nezákonností z důvodu tvrzeného stěžovatelkou podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., z úřední povinnosti pak nebyly zjištěny ani vady dle § 103 odst. 3 s. ř. s. Nejvyšší správní soud proto kasační stížnost podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

Stěžovatelka neměla ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ze zákona (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Žalovaná měla ve věci úspěch, nevznikly jí však náklady řízení o kasační stížnosti přesahující rámec jeho běžné úřední činnosti. Soud jí proto právo na náhradu nákladů řízení nepřiznal (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. srpna 2012

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu